SAY SUOPA Tampere 23.9.2021

Pitääkö päiväkirurgisella potilaalla olla välttämättä aikuisen seuraa seuraavaksi yöksi?

Antti Haavisto

Päijät-Hämeen keskussairaala

Päiväkirurgia 2005-2022

Ei sitoumuksia

Ei palkkioita

Miksi päiväkirurgiaa

Lääkintöhallituksen julkaisu N:o 170, 1990

”Näin vähennetään potilaan, sairaalan ja yhteiskunnan kustannuksia ja varataan vuodeosastojen sairaalapaikat oikeaan käyttöön”

- Päiväkirurgia sisältää leikkaussalissa tehtävän elektiivisen toimenpiteen, jossa käytetään joko laskimosedatiota, laajaa puudutusta tai yleisanestesiaa.
- Päiväkirurginen potilas ei yövy sairaalassa
- Hoito on etukäteen sovittu
- Edellytyksenä kirurgian tekniikoiden ja lyhytvaikutteisten anestesia-aineiden kehitys

Päiväkirurgian ”säännöt”

”Potilaalla tulisi olla vastuullinen saattaja kotimatkaa varten ja kotona ensimmäisen yön ajan”

Sääntö on hyvä ja tehty 1980 luvulla USA:ssa, kun ei nykyteknologiaa

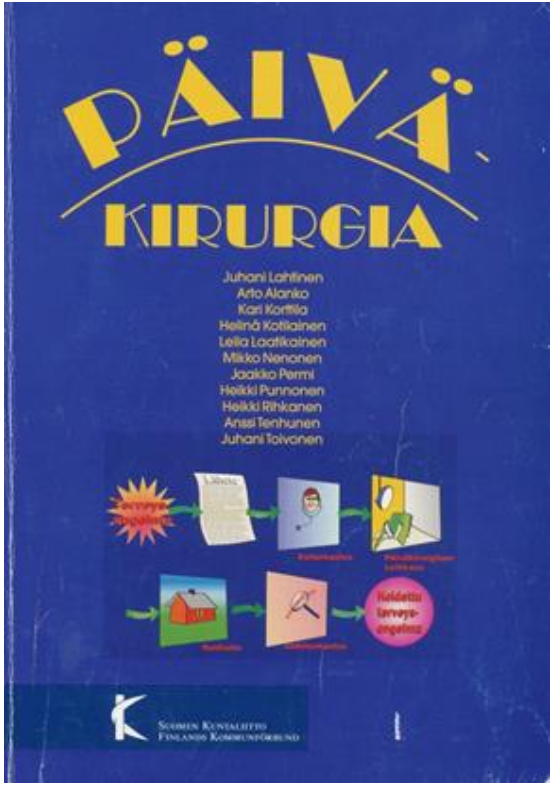

Kuntaliitto 1998

Yksinasuvat ikäluokittain 1990–2020 lukumäärä

Tilastokeskuksen mukaan yksinasuvien määrä lisääntyi edelleen, vuonna 2020 yksinasuvia oli 33 000 enemmän kuin edellisenä vuonna.

Työikäisiä 30–64 -vuotiaita yksinasuvia on jo yli puoli miljoonaa ja he ovat suurin yksinasuvien ikäluokka.

Viiden viime vuoden aikana yksinasuvien määrä on lisääntynyt vuosittain lähes kaikissa ikäryhmissä.

Yksinasuminen on yleistynyt erityisesti alle 30-vuotiailla.

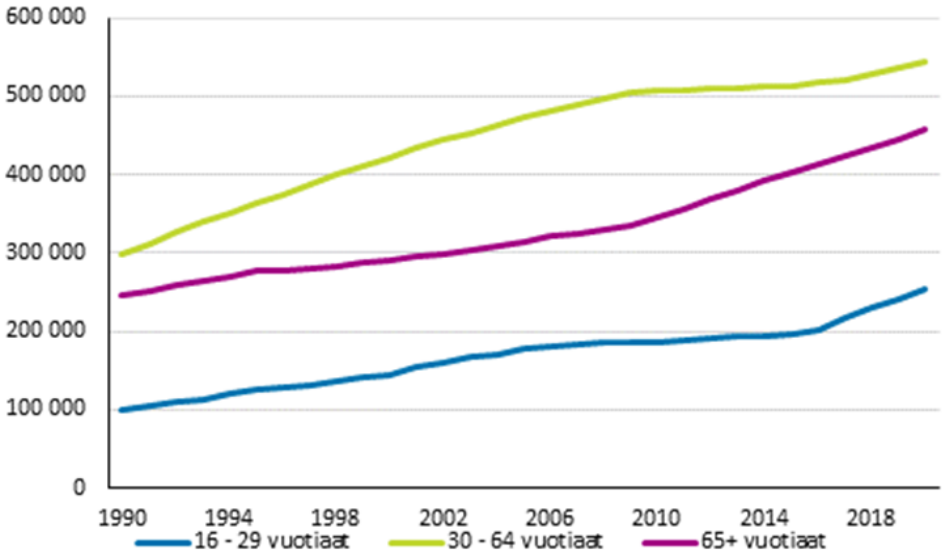

1990 lankapuhelin joka toisella

Kuvio 3. Lankapuhelimien puhelintiheyden kehitys Suomessa sotien jälkeen

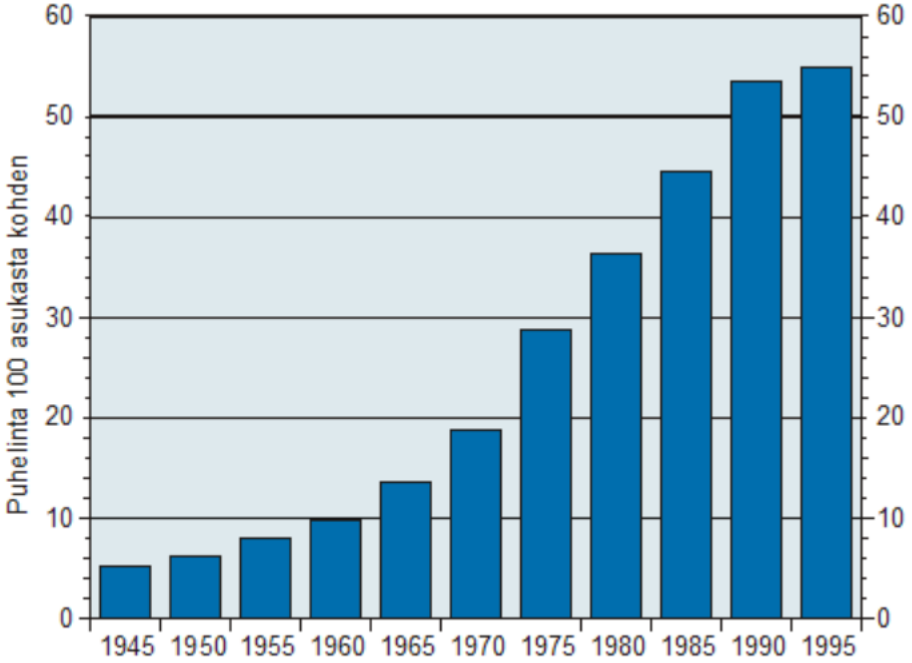

Puhelintiheyden kehitys Suomessa sotien jälkeen. Kuviossa esitetään vain lankapuhelimet. Suurimmillaan lankapuhelintiheys kotitaloutta kohden oli vuonna 1994.

Matkaviestinverkon liittymien lukumäärä Suomessa

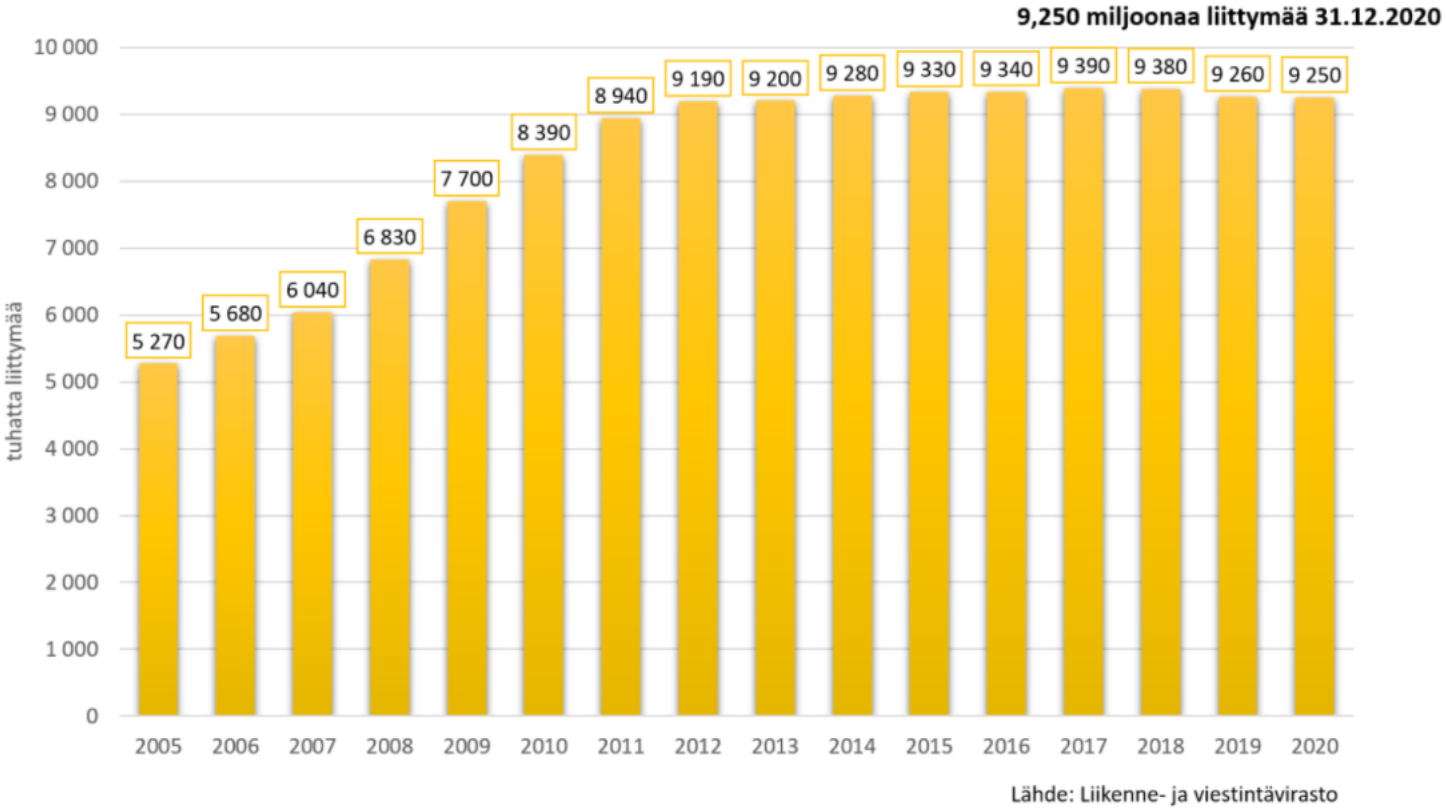

”2021

Jokaisella yli 6 vuotiaalla on matkapuhelin”

Avustava henkilö

- **”Potilaalla tulisi olla vastuullinen saattaja kotimatkaa varten ja kotona ensimmäisen yön ajan.”**

  Anestesiologia ja tehohoito Duodecim 2014

PHKS käytäntö 2015: (sairaansijoja vähennetty)

- Potilaan tulee voida pyytää apua vastuulliselta aikuiselta läheltä

  = potilas voi soittaa tarvittaessa

- Avustavan henkilön ei tarvitse olla samassa taloudessa

- Sovittava ystävän, naapurin, sukulaisen kanssa etukäteen.

SUOPA kyselyn 2015 tulokset

Pori SUOPA kokous 2016

http://www.vshp.fi/suopa/esitykset_ja_luennot.htm ….

IAAS Pariisi 2016:

- Potilaalla on hyvä olla vastuullinen saattaja kotiutuksessa

- tavoite: 2 kuulijaa

USA ei välttämättä saattajaa yön yli seurantaan (SAMBA B.Phillip)

LAATUINDIKAATTORIT

IAAS recommendations: Universal Clinical Indicators for Ambulatory Surgery 2003. www.iaas-med.com

suunnittelematon osastosiirto	5.9%
uusintaleikkaus < 1 vrk	0.06%
potilas palaa sairaalaan < 1vrk	0.4%
potilas otetaan osastolle < 1vrk kotiutumisen jälkeen	0.1%
potilas palaa sairaalaan 1-28 vrk kotiutumisen jälkeen	3.7%
potilas otetaan osastolle 1-28 vrk	0.7%
toimenpiteen peruuntuminen*	6%
ennen sairaalaantuloa	2.8%
sairaalaantulon jälkeen	3.2%

* kaikki yksikössä hoidetut potilaat

Kristiina Mattila Päikitutkimus 2007

Home Alone (with follow-up)

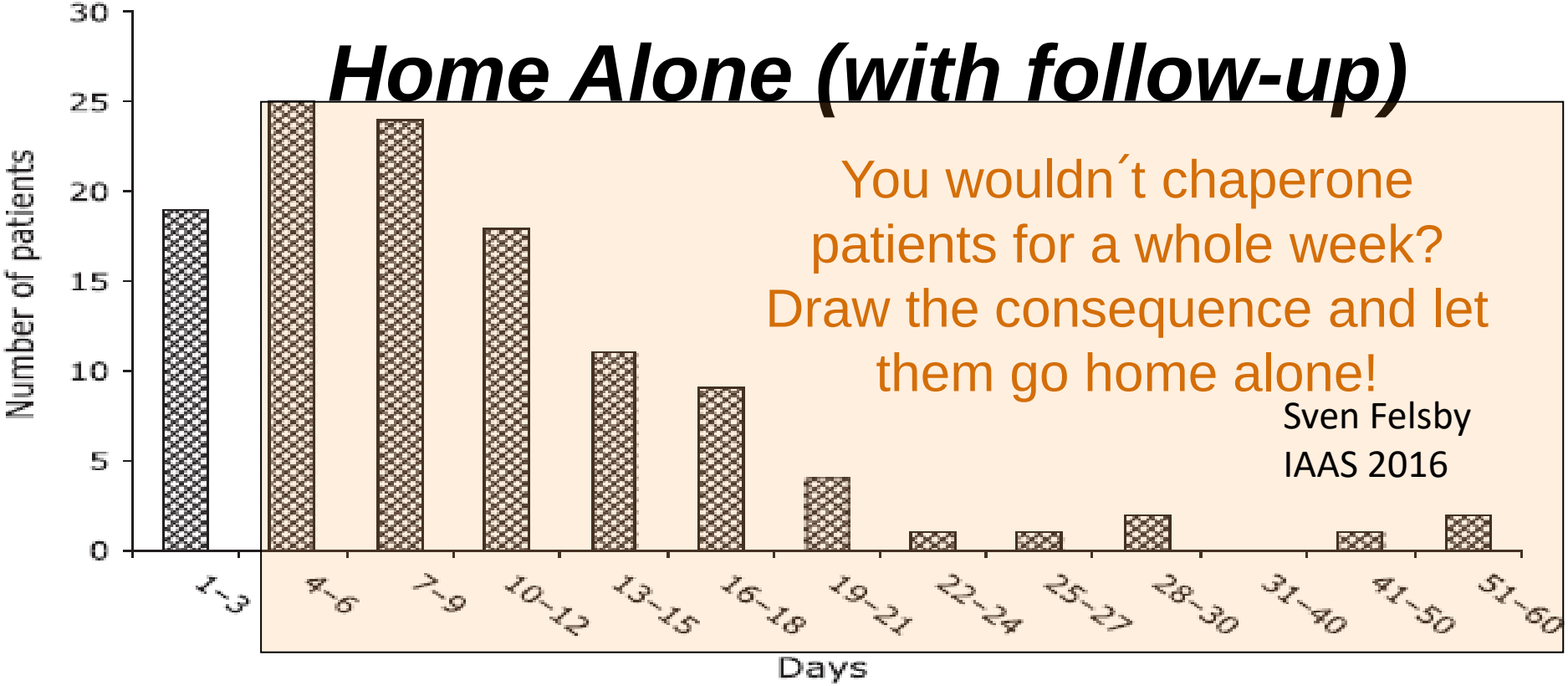

You wouldn´t chaperone patients for a whole week? Draw the consequence and let them go home alone!

Sven Felsby
IAAS 2016

Time from day surgery to first hospital contact among patients with complications that were definitely or likely related to the procedure.
Engbæk J et al. Acta Anaesthesiol Scand 2006; 50: 911–919 **[3]**

Is day surgery safe? A Danish multicentre study of morbidity after 57,709 day surgery procedures.

- **Acta Anaesthesiologica Scandinavica** Volume 56, Issue 3, pages 323–331, March 2012
- **BACKGROUND:**
- Day surgery is expanding in several countries, and it is important to collect information about quality. The aim of this study was to assess morbidity and unanticipated hospital visits 0-30 days post-operatively in a large cohort.
- **METHODS:**
- We prospectively recorded data from 57,709 day surgery procedures performed in eight day surgery centres over a 3-year period. We cross-checked with the National Patient Registry to identify complications 0-30 days post-operatively, and registrations from The Danish Register of Cause of Death were requested. We retrieved the records of 1174 patients to assign a relation between secondary contact and day surgery.
- **RESULTS:**
- The overall rate of return hospital visits was 1.21% [95% confidence interval (CI): 1.12-1.30%] caused by a wide range of diagnoses. No deaths were definitely related to day surgery. The return hospital visits were due to haemorrhage/haematoma 0.50% (95% CI: 0.44-0.56%), infection 0.44% (95% CI: 0.38-0 49%) and thromboembolic events 0.03%. Major morbidity was rare. The surgical procedures with the highest rate of complication were tonsillectomies 11.4%, surgically induced abortions 3.13% and inguinal hernia repairs 1.23%.
- CONCLUSION: This large-scale Danish national study confirmed that day surgery is associated with a very low rate of return hospital visits. Despite the rapid expansion of day surgery, safety has been maintained, major morbidity being very rare, and no deaths being definitely related to day surgery.

Kotiutuksen jälkeinen ”tukipalvelu”

- Potilalla tulee olla mahdollisuus ottaa yhteyttä aina eli 24 tunnin palvelu
- Mieluiten päiväkirurgiaan perehtynyt hoitaja
- Voidaan välttää uusintakäynnit ”varmuuden vuoksi”
- Päiväkirurgian kontaktihenkilön puhelinnumero
    - Takaisinsoittopalvelu
    - Päivystys klo 15 – 07

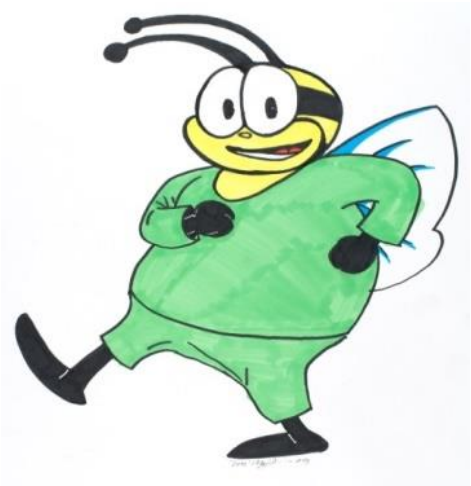

Taulukko 1. Kotiutuskriteerit päiväkirurgian jälkeen (muokattu HYKS ATeK:n yhtenäiset kotiutuskriteerit päiväkirurgian jälkeen 3/2018 pohjalta).

* Päiväkirurgisissa yksiköissä erilaisia käytäntöjä	
1. Peruselintoiminnot	Hengitys vaivatonta
	Verenkierto vakaa
	Orientaatiotaso samaa luokkaa kuin ennen leikkausta
2. Kipu	Kipu on hallinnassa, ja potilas kokee selviytyvänsä kivun kanssa
3. Pahoinvointi	Enintään lievää pahoinvointia
4. Juominen	Juominen onnistuu
5. Haava tai leikkausalue	Ei merkittävää vuotoa haavasta, haavasidokset tarkistettu
	Leikatun raajan verenkierto tarkistettu
6. Liikkuminen ja vointi	Liikkuminen onnistuu
	Potilaan vointi on hyvä, ja hän kokee selviytyvänsä kotona
7. Virtsaus	Potilas voi kotiutua virtsaamatta vain anestesialääkärin luvalla TAI
	Virtsaus onnistuu TAI
	Virtsaus ei onnistu spontaanisti, potilas on katetroitu

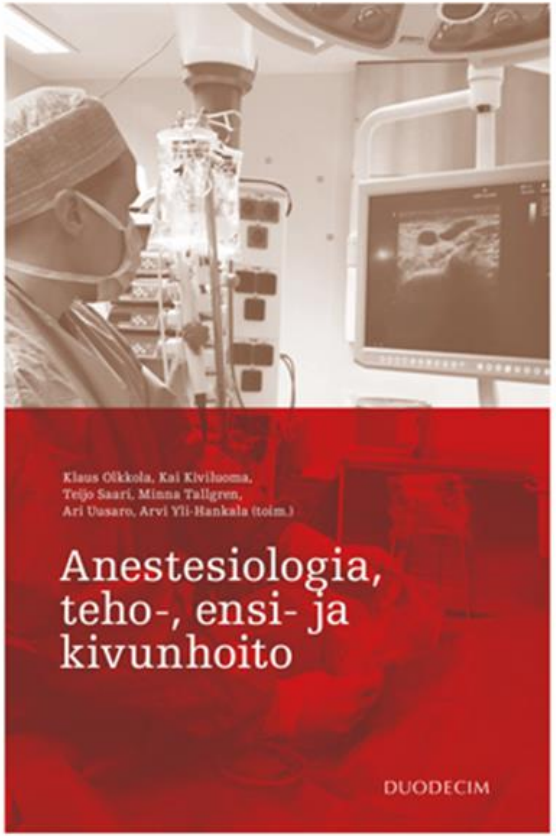

8. Kotiinlähtö	Potilas kotiutuu saattajan kanssa tai kotiutuu ilman saattajaa taksilla
	Aikuista seuraa seuraavaan aamuun*
9. Potilaalle annettu mukaan	Kotihoito- ja jatkohoito-ohjeet suullisesti ja kirjallisesti
	Todistukset ● Sairauslomatodistus ● Matkakorvaustodistus
	Sähköisten reseptien annosteluohjeet
	Infektioilmoituslomake
	Tarvittavat lääkkeet
	Leikkauskertomus
10. Kotiutuksen tarkistuslista	Tarkistettu, että potilas/läheinen ymmärtää annetut ohjeet
	Tarkistettu, että potilas/läheinen tietää, mihin ottaa tarvittaessa yhteyttä
	Laskimokanyyli poistettu
	Tarvittaessa kotisairaanhoitoa informoitu potilaan kotiutuksesta

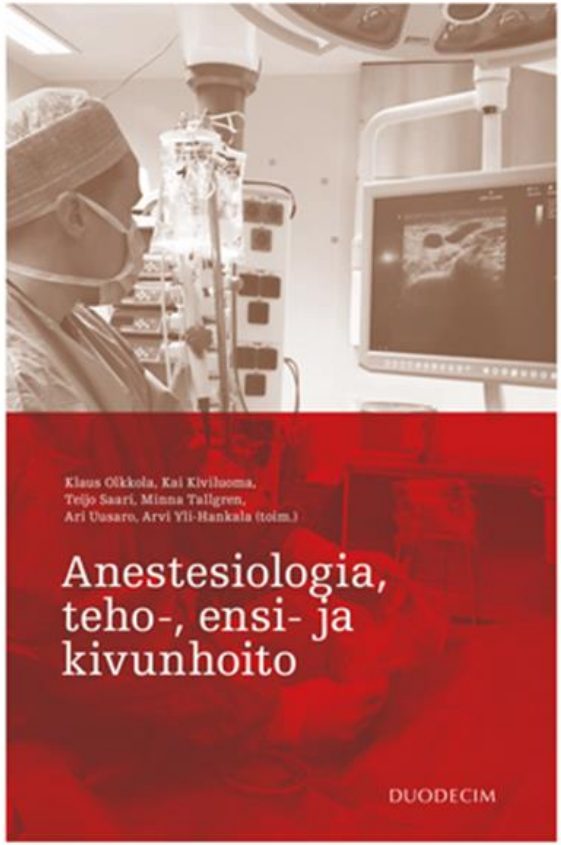

Take home message

- Potilaalla tulee kotiutuessaan olla yhteystiedot hoitoyksikköön, johon hän saa yhteyden ympäri vuorokauden, jos kotona ilmenee ongelmia.

- Monissa päiväkirurgisissa yksiköissä sekä ulkomailla että Suomessa on viime vuosina yleistynyt käytäntö, jonka mukaan joissakin tapauksissa potilaan kanssa yhteisymmärryksessä voidaan sopia kotiutumisesta ilman samassa asunnossa yöpyvää saattajaa. Edellytyksenä on, että potilas pystyy tarvittaessa soittamaan apua ja hänellä on etukäteen sovittu yhteyshenkilö, joka pääsee tarvittaessa nopeasti potilaan avuksi.

- Suositeltavaa olisi, että päiväkirurginen yksikkö ottaisi potilaisiin yhteyttä 1–2 päivän kuluttua leikkauksesta mahdollisten ongelmien selvittämiseksi. Yhteydenotto voi tapahtua puhelimitse tai erilaisten sähköisten yhteydenpitokanavien kautta.

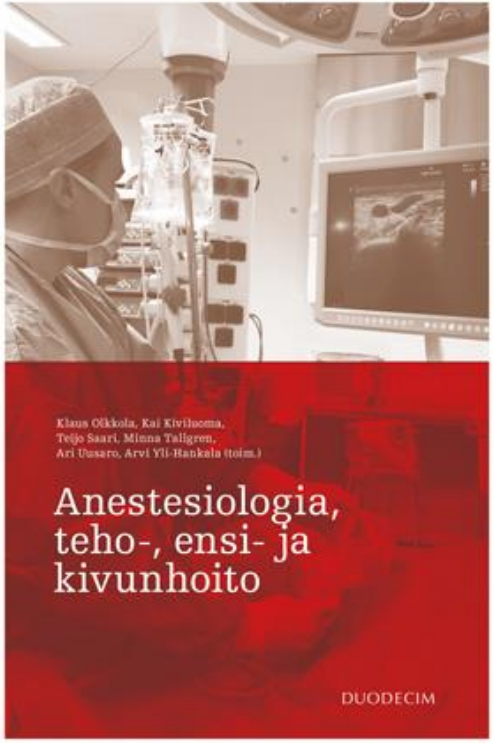

päijätsote

Muutos on pysyvää
Kuinka kauan käytäntöjen muutos kestää?

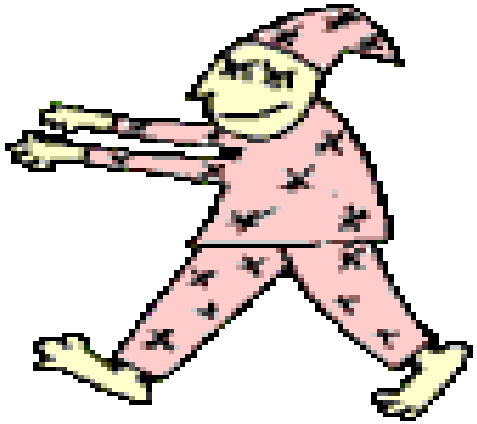

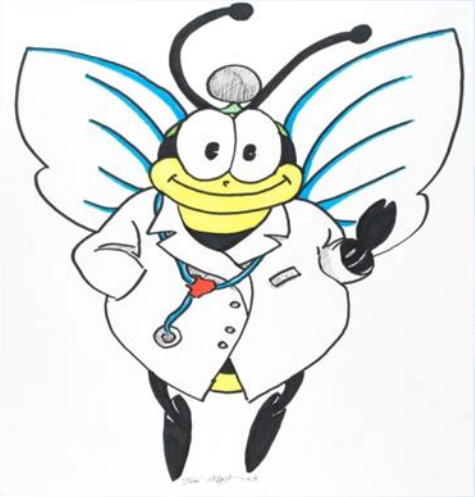
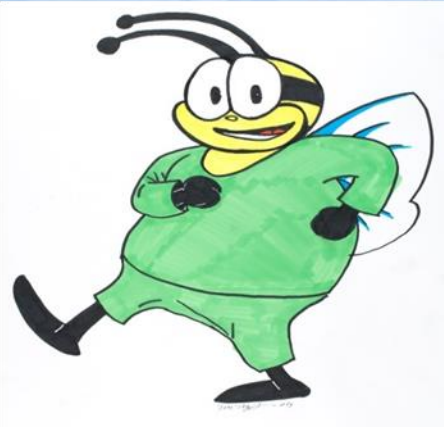
Kiitos!